



## ПОЛІТИКО-ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА

**Викладач:** доктор політичних наук, доцент Цокур Євген Георгійович

**Кафедра:** політології, IV корпус, ауд. 310

**E-mail:** thcokur2004@ukr.net

**Телефон:** (061) 228-75-33, (067) 612-94-20.

**Інші засоби зв'язку:** Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

<b>Освітня програма, рівень вищої освіти:</b>	Політологія Магістр						
<b>Статус дисципліни:</b>	Вибіркова						
<b>Кредити ECTS</b>	3	<b>Навч. рік:</b>	2023-24	<b>Рік навчання</b>	2	<b>Тижні</b>	14
<b>Кількість годин</b>	90	<b>Кількість змістових модулів<sup>1</sup></b>	4	<b>Лекційні заняття – 12 Практичні заняття – 10 Самостійна робота – 68</b>			
<b>Вид контролю:</b>	залік						
<b>Посилання на курс в Moodle</b>	<a href="https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=112243">https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=112243</a>						
<b>Консультації:</b> особисті – субота, з 09:00 до 13:00, IV корпус, ауд. 310; дистанційні – ZOOM, за попередньою домовленістю <b>Запис на консультації:</b> (067) 612-94-20.							

### ОПИС КУРСУ

Програма курсу «Політико-просторова організація суспільства» відповідає навчальному плану підготовки магістрів із спеціальності «Політологія».

Курс є необхідною складовою вивчення комплексу вибіркового циклу дисциплін, що включені до програми підготовки магістрів із зазначеної спеціальності. Вивчення дисципліни є важливим з огляду на її значення для формування професійних навичок майбутніх фахівців у галузі наукових політологічних досліджень. Вивчення дисципліни є необхідним через її практичну спрямованість і можливість широкого застосування у безпосередній професійній діяльності випускників-магістрів у сфері політичного аналізу і прогнозування.

Засвоєння дисципліни дає можливість сформувати практичну готовність студентів до фахової діяльності. Опанування матеріалу курсу актуалізує аналітичні та прогностичні здібності магістрів, що необхідні при дослідженні впливу територіальних та географічних факторів на перебіг політичних процесів у сучасному світі.

Курс складається з чотирьох змістових модулів:

1. Вступ до політико-просторової організації суспільства
2. Економічні аспекти політико-просторової організації суспільства
3. Соціальні аспекти політико-просторової організації суспільства
4. Проблематика кордонів у політико-просторовій організації суспільства

**Метою навчальної дисципліни:** є ознайомлення студентів з історією розвитку концепцій політико-просторової організації суспільства, політичної географії, різноманітними науковими школами та концепціями.

Завдання навчальної дисципліни:

- оволодіння знаннями із предмету, об'єкту та структури дисципліни «Політико-просторова організація суспільства»;
- формування уявлень про лімологію (науку про кордони, політичні функції кордонів);
- встановлення зв'язку дисципліни територіальна організація населення з теорією адміністративно-територіального поділу держави.

<sup>1</sup> 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)



## ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- аналізувати особливості територіальної організації населення і господарства регіонів України;
- визначати місце кожного регіону в територіальному розподілі праці;
- формувати механізм рішення регіональних проблем;
- виокремлювати особливості взаємин між центром і регіонами з питань використання паливно-енергетичних ресурсів, у формуванні регіональних ринків товарів, капіталів, ринку робочої сили, міграційних процесах;
- розуміти особливості розвитку прикордонних територій.
- застосовувати одержані знання в практичній діяльності по управлінню територіями різних таксономічних рівнів;
- системно вирішувати регіональні проблеми;
- застосовувати знання з територіальної організації населення під час аналізу зовнішньої політики української держави;
- робити експертні та консультаційні висновки по профілю дисципліни;
- вміти аналізувати та надавати практичні рекомендації політикам.

Змістове наповнення курсу, що викладається на лекційних і практичних заняттях та засвоюється студентом під час самостійної роботи, забезпечує набуття компетентностей:

**ЗК 01.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

**ЗК 02.** Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

**ЗК03.** Здатність розробляти проекти та управляти ними.

**ЗК 04.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

**ЗК 05.** Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

**ЗК 07.** Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

**СК01.** Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

**СК02.** Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти.

**СК08.** Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати політичні дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості.

**Програмні результати навчання:**

**ПР 02.** Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

**ПР 03.** Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.

**ПР 05.** Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог

**ПР 08.** Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.

**ПР 09.** Пропонувати власні способи вирішення політологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання



## ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання групових творчих проєктів розміщені на платформі Moodle:  
<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=112243>

## КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

### Поточні контрольні заходи

#### **Обов'язкові види роботи:**

**Робота на практичних заняттях** над проблемними питаннями, поставленим викладачем – протягом семестру. Студент може отримати *тах* 7 балів – за практичні заняття протягом кожного змістового модуля.

#### **Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях:**

**7-5 балів** - повна змістовна відповідь на всі питання, оперування багатьма літературними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

**4-3 бали** - авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції;

**2-1 бал** - поверховий виклад матеріалу, слабке знання літературних джерел.

**Письмова контрольна робота** (*тах* 8 балів) – чотири раз на семестр. Контрольна робота складається з тестових завдань (*тах* 3 бали) і есе (*тах* 5 балів).

#### **Критерії оцінювання есе:**

**5 балів** – обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності.

**4-3 бали** - обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності;

**2-1 бали** - обрана тема є актуальною, проте зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів академічної доброчесності.

#### **Додаткові види роботи:**

**Індивідуальне письмове завдання** у вигляді реферату або есе (*тах* 7 бали) виконується за бажанням студента. Темі рефератів та есе на вибір студента зазначені у розділі «Методичне забезпечення самостійної роботи». Гранична кількість індивідуальних письмових завдань – не більше 1 реферату або 1 есе за семестр. Усі письмові завдання подаються виключно через платформу Moodle.

**Реферат** передбачає реферування (тобто, узагальнення основних наукових положень) двох актуальних (опублікованих протягом останніх 5 років) наукових статей, опублікованих у вітчизняних чи зарубіжних фахових виданнях. Обсяг реферату – до 5000 знаків. Пряме цитування реферованих джерел небажане.

**Есе** складається з таких структурних елементів:

- вступ, де студент формулює власну точку зору на проблему, винесену як тему есе;
- блок аргументації: три і більше аргументи, що підтверджують точку зору автора;
- висновки, де відбувається узагальнення авторської позиції і відбувається підтвердження вихідної тези на більш високому доказовому рівні.

Оскільки головна мета есе – змусити читача розділити точку зору автора, важливо використовувати риторичні фігури переконання, маркери логічної послідовності елементів («по-перше», «по-друге», «з вищезазначеного витікає» та ін.), апелювати до спільних соціально-



управлінських цінностей, поглядів, знань та фактів (дослідження, статистичні дані, думки фахівців, приклади з життя), проводити ефектні паралелі й аналогії для демонстрації вашої ерудиції, вдало використовувати цитати з прочитаної управлінської літератури.

**Підсумкові контрольні заходи:**

**Усна відповідь на заліку** (має 30 балів) передбачає розгорнуте висвітлення двох питань: теоретичного та практичного (має 20 балів), написання есе, а також виконання тесту (має 10 балів). Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=112243>

**Критерії оцінювання відповіді на кожне залікове питання:**

**9-10 балів** – повна змістовна відповідь на всі запитання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

**7-8 балів** – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції;

**4-6 балів** – поверховий виклад матеріалу, слабе знання теоретичних джерел;

**1-3 бали** – короткий поверховий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять

*Написання есе (має 10 балів) здійснюється під час іспиту. Тема визначається під час проведення зп*

**Критерії оцінювання залікового есе:**

**10-7 балів** – зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності;

**6-4 бали** - зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності;

**3-1 бали** - зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів академічної доброчесності.

***Індивідуальне дослідницьке завдання (ІДЗ)** варто обрати тим, хто володіє базовими методами наукового аналізу та прагне поглибити власні навички наукової аргументації в сфері дослідження проблематики політико-просторової організації суспільства.*

*Тема ІДЗ обирається впродовж перших двох тижнів семестру з переліку запропонованих тем за посиланням: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=112243>.*

*Результати ІДЗ можуть стати основою для доповідей на студентських науково-практичних конференціях. Методичні рекомендації до виконання ІДЗ та критерії оцінювання див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=112243>.*

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
<b>Поточний контроль (має 60%)</b>			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Робота на практичному занятті	Практичні заняття 1,2	<b>7</b>
	Письмова контрольна робота	Тиждень 3	<b>8</b>

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ**  
**Силабус навчальної дисципліни**



Змістовий модуль 2 (розділ 2)	Робота на практичному занятті	Практичне заняття 3,4	7
	Письмова контрольна робота	Тиждень 6	8
Змістовий модуль 3 (розділ 3)	Робота на практичному занятті	Практичне заняття 5	7
	Письмова контрольна робота	Тиждень 9	8
Змістовий модуль 4 (розділ 4)	Робота на практичному занятті	Практичне заняття 6	7
	Письмова контрольна робота	Тиждень 11	8
	Індивідуальне письмове завдання		7
<b>Підсумковий контроль (max 40%)</b>			
Залік			<b>30</b>
Залікове есе			<b>10</b>
<b>Разом</b>			<b>100%</b>

**Шкала оцінювання: національна та ECTS**

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		



## РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів
Змістовий модуль 1.			
Тиждень 1 Лекція 1	Тема 1 Теоретичні основи політико-просторової організації суспільства Тема 2 Політичні передумови соціально-економічного розвитку України		
Тиждень 2 Практичне заняття 1	Тема 1 Теоретичні основи політико-просторової організації суспільства  Тема 2 Політичні передумови соціально-економічного розвитку України	Опрацювання проблемних питань: 1. Концепція територіально-політичної організації суспільства. 2. Об'єкт, предмет і структура територіально-політичної організації суспільства. 3. Світова і вітчизняна політична географія: основні концепції та ідеї  1. Адміністративно-територіальні зміни 90-х років. 2. Поняття природних умов і природних ресурсів 3. Державні і економічні кордони.	4
Тиждень 3 Лекція 2	Територіальні особливості демографічного і етнонаціонального розвитку України		
Тиждень 3 Практичне заняття 2	Територіальні особливості демографічного і етнонаціонального розвитку України	Опрацювання проблемних питань: 1. Соціально-демографічні чинники розміщення продуктивних сил. 2. Населення, його чисельність, інтенсивність демографічних процесів і їх територіальна диференціація. 3. Територіальні особливості демографічного розвитку країни. 4. Проблема міграції. 5. Національний склад.	3
Письмова робота 1	Підсумкова робота за першим змістовим модулем.	Тестове завдання (max 3 бали) і есе (max 5 балів)	8
Змістовий модуль 2			

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ**  
**Силабус навчальної дисципліни**



Тиждень 4 Лекція 3	Тема 1 Основні особливості розміщення і територіальної організації промисловості і її галузей Тема 2 Особливості територіальної організації економічних районів		
Тиждень 5 Практичне заняття 3	Тема 1 Основні особливості розміщення і територіальної організації промисловості і її галузей  Тема 2 Особливості територіальної організації економічних районів	Опрацювання проблемних питань: 1. Закономірності, принципи і чинники розміщення виробництва. 2. Галузева структура народного господарства. 3. Сучасні проблеми розвитку ТЕК України  1. Поняття про економічне районоутворення і районування. 2. Практика економічного районування і її взаємодія з політико-адміністративним устроєм країни 3. Основи концепції територіально-виробничих комплексів.	4
Тиждень 6 Лекція 4	Основні чинники і особливості розвитку і розміщення сільського господарства		
Тиждень 6 Практичне заняття 4	Основні чинники і особливості розвитку і розміщення сільського господарства	Опрацювання проблемних питань: 1. Структура АПК. 2. Місце сільського господарства в АПК. 3. Значення природних особливостей, основні зернові райони, сільськогосподарське районування.	3
Письмова робота 2	Підсумкова робота за другим змістовим модулем.	Тестове завдання (max 3 бали) і есе (max 5 балів)	8
<b>Змістовий модуль 3</b>			
Тиждень 7 Лекція 5	Тема 1 Соціально - економічні аспекти політичного - територіальної організації держави Тема 2 Міжзональний розподіл праці		
Тиждень 8 Практичне заняття 5	Тема 1 Соціально - економічні аспекти політичного - територіальної організації держави	Опрацювання проблемних питань: 1. Економічні аспекти політичної географії. 2. Вплив соціально - економічних факторів на територіальну організацію держави. 3. Соціальні аспекти політичної географії.	7

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ**  
**Силабус навчальної дисципліни**



	Тема 2 Територіальні особливості демографічного і етнопонаціонального розвитку України	1.Адміністративно-територіальний поділ України. 2.Функції та повноваження центральної, обласної, місцевої влади. 3.Функції та повноваження виконавчої та представницької влади. 4.Проблеми та труднощі місцевого самоуправління в Україні.	
Тиждень 9 Лекція 6	Територіальні особливості демографічного і етнопонаціонального розвитку України		
Письмова робота 3	Підсумкова робота за третім змістовим модулем.	Тестове завдання (max 3 бали) і есе (max 5 балів)	8
Змістовий модуль 4			
Тиждень 9 Лекція 7	Геополітичне становище України		
Тиждень 10 Практичне заняття 6	Тема 1 Геополітичне становище України  Тема 2 Проблематика кордонів держави та територіальна ідентичність	Опрацювання проблемних питань: 1.Основні геополітичні моделі розвитку України. 2.Тенденції геополітичних змін у сучасному світі. 3.Фактори геополітичної регіоналізації України. 4.Еволюція геополітичних ідей. 5.Зміна наукових уявлень про простір.  1.Кордони та концепції територіально-політичної організації суспільства. 2.Державне будівництво, національна і територіальна ідентичність. 3.Проблематика державних кордонів у сучасній Україні.	7
Тиждень 11 Лекція 7	Тема 1 Проблематика кордонів держави та територіальна ідентичність Тема 2 Розвиток прикордонних районів		



**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ**  
Силабус навчальної дисципліни



Письмова робота 4	Підсумкова робота за четвертим змістовим модулем.	Тестове завдання (max 3 бали) і есе (max 5 балів)	8
Індивідуальне письмове завдання	Реферат або есе за визначеною темою	Письмова робота надана викладачу у визначений термін.	7



## ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Політична географія світу : Навчально методичний посібник з курсу / уклад. В. О. Прудько. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 30 с.
2. Геополітика : навчально-методичний посібник / упоряд.: І. Милосердна ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2023. 92 с.
3. Гольцов А.Г. Геополітика і політична географія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 416 с.
4. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально- методичний посібник. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с.
5. Коршук Р.М. Етнополітологія: історія і теорія. Київ : Алерта, 2020, 316 с.

### Додаткова:

1. Арон Р. Мир і війна між націями. Київ: Юніверс, 2000. 688 с.
2. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посіб. Київ: МАУП, 2000. 198 с.
3. Блій де Г., Муллер П., Шаблій О. Географія: світи, регіони, концеп-ти: Пер. з англ. Київ: Либідь, 2004. 740 с.
4. Бруз В. С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів. Київ: Либідь, 1995. 111 с.
5. Валевський О. Л. Гончар М. М. Структура геополітичних інтересів України. Київ: 1995. 99 с.
6. Врублевський В. К., Хорошковський В. І. Український шлях. Начерки: геополітичне становище України та її національні інтереси. Київ, 1997. 426 с.
7. Геополітика: Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. Київ: МАУП, 2004. 296 с.
8. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. Київ: МАУП, 2007. 256 с
9. Дергачов В. А. Геополітика. Київ: ВИРА-Р, 2000. 448 с.
10. Дністрянський М. С. Україна в політико-географічному вимірі. Львів, 2000. 310 с.
11. Дорошко М. С. Країнознавство. Країни СНД: Навч. посіб. Київ: МАУП, 2007. 286 с.
12. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС. Порівняльний аналіз. Київ: Основи, 1996. 420 с.
13. Етнополітична карта світу ХХІ ст.: Методичний та предметний коментарі / П. Жук, Н. Мазур, Р. Соломонюк, Р. Турчак. Тернопіль: Мандрівець, 2000. 240 с.
14. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн. Харків: Торнадо, 2001. 352 с.
15. Мадіссон В. В., Шахов В. Л. Сучасна українська геополітика. Київ: Либідь, 2003. 176 с.
16. Соціально-економічна географія України: Навч. пос. / За ред. О. І. Шаблія. Львів: Світ, 1998. 608 с.
17. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. Київ: Знання, 2007. 422 с.
18. Троян С. С. Порівняльні політичні системи сучасності: Навч. посіб. Київ: НМЦВО, 2003. 266 с.
19. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. Львів: ЛНУ, 2001. 744 с.
20. Шаповал В. М. Державний лад країн світу. Київ: УЦПС, 1999. 320 с.

### Інформаційні ресурси

1. Снігир О. В Україна як об'єкт у геополітичних стратегіях держав трансатлантичного регіону. *Стратегії розвитку України: теорія і практика*. URL : [http://www.niss.gov.ua/book/strateg2/chast%203\\_cnv.htm#a1](http://www.niss.gov.ua/book/strateg2/chast%203_cnv.htm#a1)
2. Геополітичні аспекти впливу на хід війни РФ проти України. Аналітична доповідь Національного інституту стратегічних досліджень. URL : <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/natsionalna-bezpeka/heopolitychni-aspekty-vplyvu-na-khid-viyny-rf-proty-ukrayiny>
3. Doods K. Introduction:Geopolitics and its Critics URL : <https://www.ashgate.com/pdf/SamplePages/Ashgate-Research-Companion-to-Critical-Geopolitics-Intro.pdf>
4. Venier P. Main Theoretical Currents in Geopolitical Thought in the Twentieth Century URL : <https://espacepolitique.revues.org/1714>
5. Mahan A. The Influence of Sea Power Upon History, 1660–1783. The Project Gutenberg eBook URL : <http://www.gutenberg.org/files/13529/13529-h/13529-h.htm>



## РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ<sup>2</sup>

### **Відвідування занять. Регуляція пропусків.**

*Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.*

*Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.*

### **Політика академічної доброчесності**

*Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, рекомендованого відповідними службами ЗНУ. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.*

*Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.*

*Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:*

*Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>*

*Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>*

### **Використання комп'ютерів/телефонів на занятті**

*Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.*

*Під час виконання заходів контролю (контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.*

### **Комунікація**

*Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.*

*Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».*

*Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу*

---

<sup>2</sup> Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів і т.д. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ**  
Силабус навчальної дисципліни



---

thcokur2004@ukr.net. *У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.*



ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

**ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р.** доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.** Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

**НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.** Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

**ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ.** Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

**НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА.** Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

**ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ.** Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

**ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА.** Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

**УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ** Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**

Електронна адреса: [uv@znu.edu.ua](mailto:uv@znu.edu.ua) Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

**РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ.** Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

**РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.** Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

**ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):** <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: [moodle.znu@znu.edu.ua](mailto:moodle.znu@znu.edu.ua).

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ**  
**Силабус навчальної дисципліни**



---

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

**Центр інтенсивного вивчення іноземних мов:** <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

**Центр німецької мови, партнер Гете-інституту:** <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

**Школа Конфуція (вивчення китайської мови):** <http://sites.znu.edu.ua/confucius>